

Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht

2018

Provincie Noord-Brabant

Inhoud

1.	Inleiding	2
2.	Doelstellingen en middelen	3
2.1	Doelstellingen	3
2.2	Uitgangssituatie systematisch toezicht	3
2.3	Middelen	5
3.	Systematisch toezicht per toezichtgebied	6
3.1	Archief- en informatiebeheer	6
3.2	Financieel toezicht	8
3.3	Huisvesting vergunninghouders	9
3.4	Monumentenzorg	10
3.5	Omgevingsrecht	10
3.6	Ruimtelijke ordening	11
4.	Toezichtthema's	13
4.1	Archivering bij ketensamenwerking	13
4.2	Externe veiligheid langs het spoor	14
4.3	Volledigheid gemeentelijke dossiers	14
4.4	Analyse financiële gegevens sociaal domein	15
4.5	Voorlichting IBT nieuwe gemeenteraden	15
4.6	Vorbereiding invoering Wet Digitale Overheid	16
4.7	Hercontroles eerdere onderzoeken	16
5.	Signalen en klachten	17
5.1	Werkwijze bij klachten en signalen	17
6.	Communicatie	18

1. Inleiding

In november 2015 hebben we het *Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016-2019* vastgesteld voor de gebieden Archief- en informatiebeheer, Financieel toezicht, Huisvesting vergunninghouders, Monumentenzorg, Omgevingsrecht en Ruimtelijke ordening (zie www.brabant.nl/beleidskaderibt). Hierin hebben we beschreven op welke manier we de komende jaren het interbestuurlijk toezicht zullen gaan uitoefenen. In dit *Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2018* staat welke activiteiten we in 2018 zullen gaan doen en welke doelen we daarbij willen halen.

Het Uitvoeringsprogramma bestaat naast deze inleiding uit vijf hoofdstukken. In het tweede hoofdstuk staan de doelstellingen en indicatoren voor 2018 beschreven. In hoofdstuk 3 staat een beschrijving van het systematisch toezicht zoals dat ook in het beleidskader beschreven is. In het daarop volgende hoofdstuk beschrijven we de aanvullende thema's waar we in dit jaar extra aandacht aan zullen besteden. Het voorlaatste hoofdstuk omvat een beschrijving van de wijze waarop we klachten en meldingen afhandelen. En het laatste hoofdstuk beschrijft kort de wijze waarop we communiceren.

In het tweede kwartaal van 2018 zullen we in een jaarverslag de resultaten van het interbestuurlijk toezicht in 2017 beschrijven.

2. Doelstellingen en middelen

2.1 Doelstellingen

Het belangrijkste doel van het *Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016 – 2019* is dat we eind 2019 in het systematisch toezicht op de gebieden Archief- en informatiebeheer, Financieel Toezicht, Huisvesting vergunninghouders, Monumentenzorg, Omgevingsrecht en Ruimtelijke ordening, geen enkele lokale overheid als *voldoet niet* hoeven te beoordelen en dat we minstens de helft als *voldoet* kunnen beoordelen.

Taakuitvoering 2019	Voldoet niet	Voldoet gedeeltelijk	Voldoet
Alle lokale overheden	0%	≤50%	≥50%

Voor de tussenliggende jaren streven we ernaar dat eind 2017 65% van de organisaties geheel of gedeeltelijk voldoet op de zes toezichtgebieden. Eind 2018 zou dat 80% moeten zijn. Uit de volgende paragraaf blijkt dat we de doelstelling voor 2017 ruim gehaald hebben: 93% van de organisaties voldoet geheel of gedeeltelijk.

In 2018 zullen we de voorlopige balans opmaken en bekijken of er nog aanvullende acties nodig zijn om ervoor te zorgen dat we eind 2019 de doelstellingen uit het beleidskader zullen halen.

In de provinciale begroting voor 2018 zijn verder als indicatoren opgenomen:

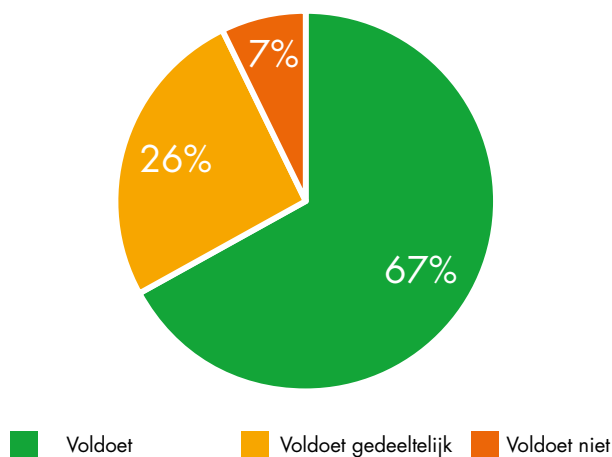
- Aantal organisaties dat op alle toezichtgebieden is beoordeeld (gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen): 109
- Aantal organisaties (gemeenten en waterschappen) dat door middel van een vierjaarlijkse reality check is onderzocht, waarbij wordt vastgesteld of de informatie op papier overeenkomt met de werkelijkheid: 17
- Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht: 0

Tenslotte geven we in dit uitvoeringsprogramma bij de toezichtthema's voor 2018 iedere keer aan wat we met dit thema willen bereiken. Daarvoor verwijzen we naar hoofdstuk 4.

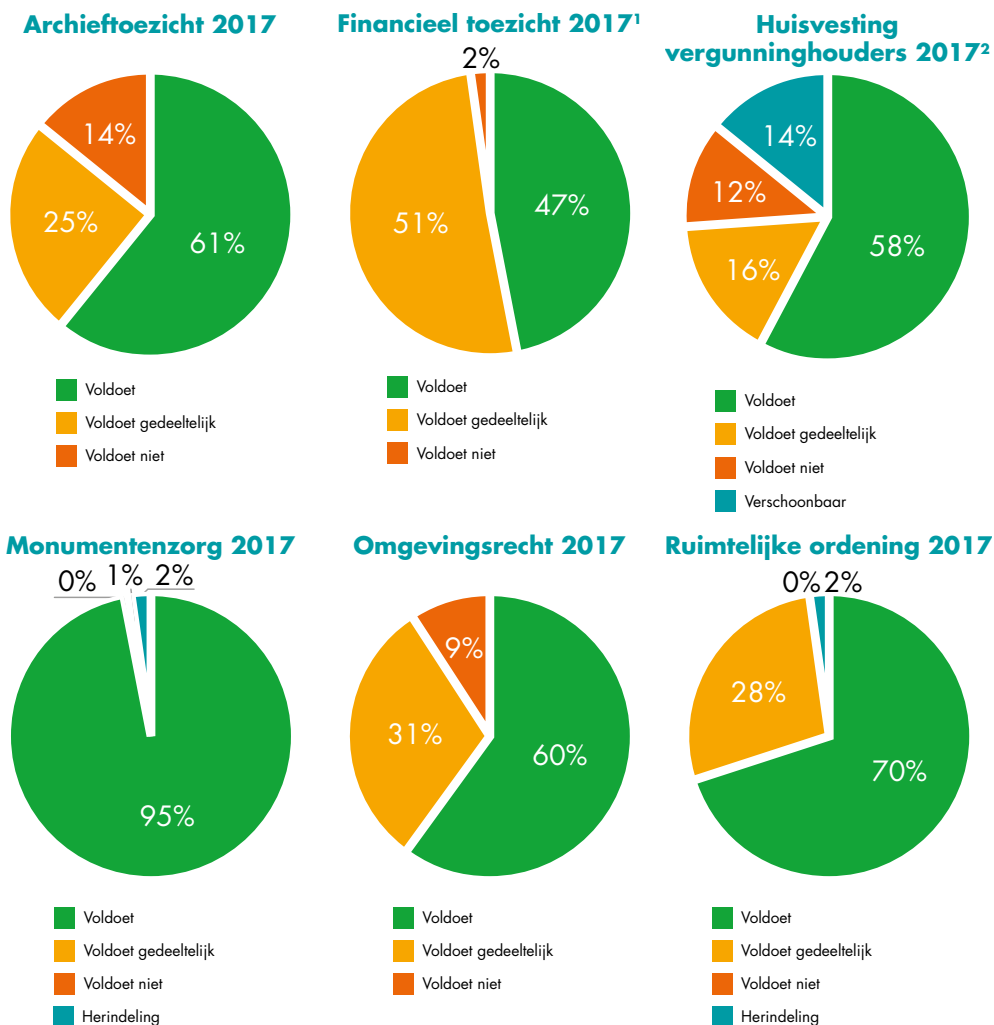
2.2 Uitgangssituatie systematisch toezicht

Aan het eind van 2017 is het overall-beeld, over alle zes de gebieden als volgt:

Totaal Interbestuurlijk toezicht 2017

Onderverdeeld naar toezichtgebied ziet dat er voor 2017 als volgt uit:

De grafieken hierboven zijn bij het Archief- en Financieel Toezicht enkel gebaseerd op de 64 gemeenten en 3 waterschappen. In 2017 hebben we bij het archieftoezicht ook voor het eerst de 42 Brabantse gemeenschappelijke regelingen beoordeeld. Uiteindelijk hebben we van 60% een verslag ontvangen. Daarvan voldeden er 20 volledig en 5 gedeeltelijk.

1 Onder de gemeenten die voldoen en gedeeltelijk voldoen, bevinden zich drie gemeenten (Aalburg, Werkendam en Woudrichem) die onder preventief toezicht staan ten gevolge van de Wet Algemene regels herindeling (Arhi).

2 Peildatum 1 juli 2017.

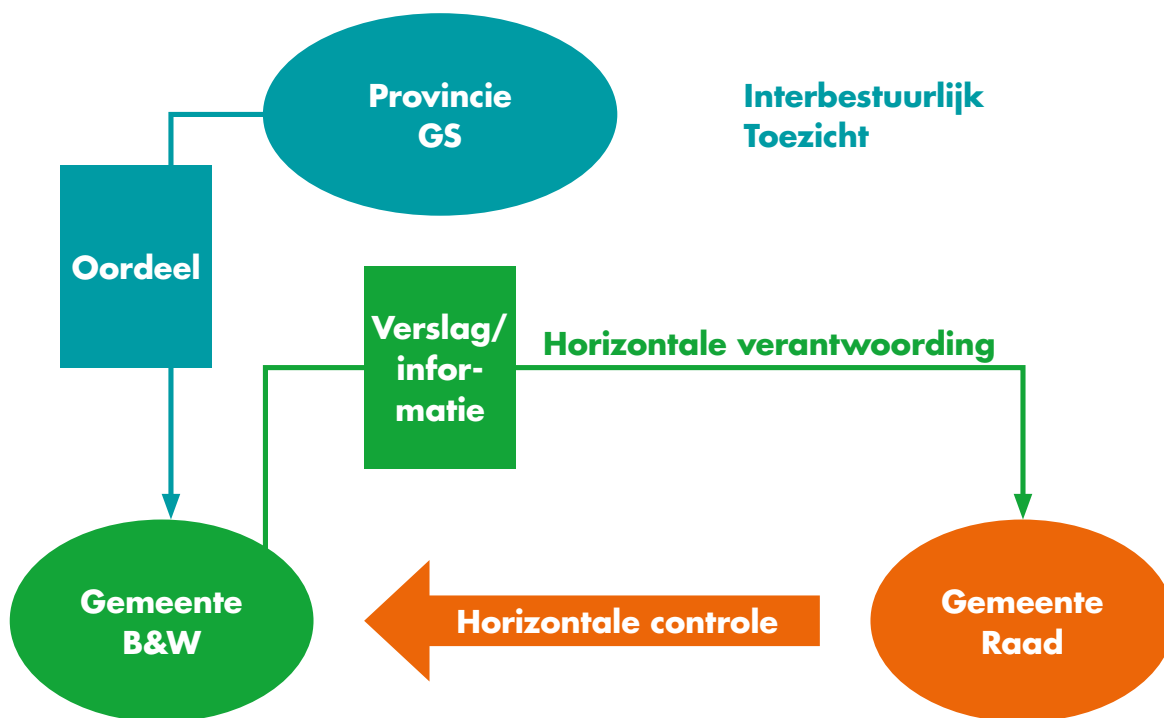
2.3 Middelen

Voor de uitvoering van dit programma hebben we de beschikking over 15,3 fte en €50.000,-. Circa 10 fte besteden we aan het systematisch toezicht en algemene beleidsontwikkeling. Met de resterende fte voeren we de verschillende thema's uit.

Nieuwe ontwikkelingen op een van de toezichtgebieden (bijvoorbeeld een calamiteit of wijziging in regelgeving) kunnen het noodzakelijk maken om andere werkzaamheden uit te voeren dan we in dit uitvoeringsprogramma beschreven hebben. Hiermee hebben we rekening gehouden door bij de urenverdeling een buffer in te plannen voor onverwachte zaken. Daarnaast zullen we halverwege 2018 de voortgang van de werkzaamheden monitoren en bekijken of het noodzakelijk is om de (resterende) thema's opnieuw te prioriteren.

3. Systematisch toezicht per toezichtgebied

Voor ieder toezichtgebied beschrijven we hieronder hoe ons systematisch toezicht er ieder jaar uit ziet, wat we daartoe verwachten van de lokale overheden en wat zij van ons kunnen verwachten. Voor de gebieden Archief- en informatiebeheer, Monumentenzorg, Omgevingsrecht en Ruimtelijke ordening zijn hiervoor ook bepalingen opgenomen in de *Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant*.

Uit het bovenstaande schema blijkt dat we ons bij het systematisch toezicht vooral baseren op de verantwoordingsinformatie die de colleges van B&W (of in het geval van waterschappen en gemeenschappelijke regelingen de dagelijkse besturen) naar de gemeenteraad (of het algemeen bestuur) sturen.

In dit jaarlijks terugkerend toezicht beoordelen we iedere organisatie voor ieder toezichtgebied op een driepuntsschaal: *Voldoet – Voldoet gedeeltelijk / met kanttekeningen – Voldoet niet*.

Indien onze beoordeling uitkomt op Voldoet gedeeltelijk of Voldoet niet, zullen wij altijd verdere stappen op de interventieladder zetten. Hierbij houden we uiteraard rekening met de aard en omvang van de tekortkoming.

3.1 Archief- en informatiebeheer

Voor het jaarlijks toezicht op het archief- en informatiebeheer sluiten we aan bij de aanbeveling van de VNG, dat het college de raad (of het dagelijks bestuur het algemeen bestuur in het geval van waterschappen of gemeenschappelijke regelingen) jaarlijks informeert over archiefzorg en –beheer via Kritische Prestatie Indicatoren³ (KPI's). Hierbij geven wij de volgende vijf van de tien KPI-thema's prioriteit:

³ Zoals beschreven in de VNG Handreiking Horizontale verantwoording Archiefwet 1995 via Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) Tweede, Geactualiseerde versie april 2013

KPI-	Omschrijving
1	Lokale regelingen
3	Ordering, authenticiteit, context, toegankelijkheid en duurzaamheid archiefbescheiden
4	Digitale archiefbescheiden in het bijzonder
6	Overbrenging van archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats
7	Archiefbewaarplaatsen, archiefruimten en e-depots

Voor het systematisch toezicht baseren we ons op de interne rapportage van het college / dagelijks bestuur aan de raad / algemeen bestuur. Daarbij gaan we ervan uit dat:

1. Het college / dagelijks bestuur jaarlijks verslag uitbrengt aan de raad / het algemeen bestuur over de uitvoering van de Archiefwet in het voorgaande jaar.
2. Het college / dagelijks bestuur de raad / het algemeen bestuur tegelijk met het verslag op de hoogte brengt van de verbeteringen die naar aanleiding van het verslag zijn of worden opgestart.
3. Wij afschriften ontvangen van het verslag en de verbetervoorstellen die naar de raad / het algemeen bestuur zijn gestuurd.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	Het college / dagelijks bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de raad en beschrijft voor de vijf prioritaire thema's – indien nodig – de voorgenomen verbetertrajecten.	Geen verdere aanleiding voor monitoring door de provincie. Wij spreken onze waardering uit over het resultaat.
Voldoet gedeeltelijk	Het college / dagelijks bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de raad, maar beschrijft – indien nodig – geen voorgenomen verbetertrajecten voor de vijf prioritaire thema's of de beschreven verbetertrajecten voldoen niet.	Wij verzoeken het college of dagelijks bestuur om alsnog verbeterplannen op te stellen of deze te corrigeren en ze aan te bieden aan de raad / het algemeen bestuur.
Voldoet niet	Het college / dagelijks bestuur brengt geen verslag uit aan de raad.	Wij manen het college of dagelijks bestuur om alsnog een verslag over het voorgaande jaar inclusief verbeterplannen op te stellen.

Gemeenschappelijke regelingen

In 2017 hebben we voor het eerst ook de Brabantse gemeenschappelijke regelingen meegenomen in het systematisch archieftoezicht. Ook in 2018 zullen we de gemeenschappelijke regelingen op de hierboven beschreven manier beoordelen. Hierbij maken we onderscheid tussen regelingen met een laag risico en regelingen met een normaal risico en gelden de volgende uitgangspunten:

- Van organisaties waar we in 2017 geen verslag van hebben gekregen, of waarvan het verslag slechts gedeeltelijk voldeed, verwachten we ook in 2018 een verslag. Hierbij gaat het om 17 organisaties.
- Van de 18 gemeenschappelijke regelingen met een normaal risicoprofiel verwachten we in 2018 ook een verslag. Het gaat hierbij om de GGD's, de Veiligheidsregio's en regelingen in het sociale domein.
- Van de overige 7 organisaties, die een laag risicoprofiel hebben, verwachten we pas in 2019 weer een afschrift van het verslag van het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur.

Overig toezicht

Daarnaast blijven de lokale overheden verplicht om:

1. Aan Gedeputeerde Staten een machtiging te vragen als archieven ouder dan 20 jaar nog niet overgebracht kunnen worden (Artikel 13, derde lid van de Archiefwet 1995)
2. Toestemming te vragen aan Gedeputeerde Staten indien de openbaarheid van overgebrachte archieven langer dan 75 jaar wordt beperkt (Artikel 15, vierde lid van de Archiefwet 1995)
3. Vastgestelde archiefverordeningen mee te delen aan Gedeputeerde Staten (Artikelen 30, 32, 35 en 37 van de Archiefwet 1995).

3.2 Financieel toezicht

Bij het financieel toezicht is sprake van specifiek toezicht. Hierdoor wijkt de wijze waarop we dit toezicht uitoefenen enigszins af van de andere vijf toezichtgebieden.

Bij het financieel toezicht onderscheiden we bij het beoordelen van de gemeentebegrotingen de volgende drie categorieën: *Voldoet*, *Voldoet met kanttekeningen* en *Voldoet niet*.

Voldoet en *Voldoet met kanttekeningen* leiden tot repressief toezicht, terwijl *voldoet niet* preventief toezicht tot gevolg heeft.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	De begrotingsscan (een beperkt onderzoek) geeft ons een voldoende beeld of de begroting structureel en reëel in evenwicht is.	De gemeenteraad en het college ontvangen een begrotingsbrief met alleen de mededeling over de vorm van toezicht (repressief). We maken geen inhoudelijke opmerkingen over het begrotingsonderzoek. Het contact beperkt zich in dit geval tot het regulier ambtelijk contact.
Voldoet met kanttekeningen	Uit de begrotingsscan blijkt, dat de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, maar is het wel voldoende aannemelijk dat uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is. Uit de begrotingsscan blijkt onvoldoende of de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Op basis van het uitgebreid onderzoek dat dan volgt concluderen we dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is.	De gemeenteraad en het college in deze categorie ontvangen een begrotingsbrief met de mededeling over de vorm van toezicht (repressief), inclusief inhoudelijke opmerkingen over het begrotingsonderzoek. Verder beperkt het contact zich tot het regulier ambtelijk contact.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet niet	Uit de begrotingsscan en het daaropvolgende uitgebreid onderzoek blijkt dat de begroting of uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming niet structureel en reëel in evenwicht zijn.	De gemeenteraad en het college ontvangen een begrotingsbrief met de mededeling dat ze onder preventief toezicht staat. In deze brief staan inhoudelijke opmerkingen over het begrotingsonderzoek en de reden van het preventief toezicht. Dit betekent dat: • De begroting goedkeuring vergt; • We een verdiepingsonderzoek uitvoeren naar de financiële problematiek; • Er intensief contact zal zijn; • Begrotingswijzigingen ter goedkeuring moeten worden ingezonden.

Gemeenschappelijke regelingen

Met ingang van het begrotingsjaar 2018 hebben wij een onderscheid aangebracht tussen regelingen met een normaal risico en regelingen met een laag risico. De risico's doen zich met name voor bij de gemeenschappelijke regelingen die betrekking hebben op de taakvelden van het 'sociale domein' en de zogenaamde "ambtelijke fusies". Dit houdt in dat we de begrotingen en jaarrekeningen van deze regelingen aan een uitgebreidere toets onderwerpen.

De overige gemeenschappelijke regelingen vallen in de 'lage' risicocategorie. Dit betekent dat wij bij deze regelingen slechts een globale toets uitvoeren om te beoordelen of de begroting tijdig én sluitend is ingediend. Daarbij toetsen wij in elk geval ook het realiteitsgehalte van eventueel geraamde taakstellingen of ombuigingen.

3.3 Huisvesting vergunninghouders

Ieder half jaar stelt de rijksoverheid vast hoeveel asielzoekers met een (tijdelijke) verblijfsstatus iedere gemeente moet huisvesten. Het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers publiceert iedere maand de realisatiecijfers per gemeente. Twee keer per jaar, op 1 januari en 1 juli controleren wij of de Brabantse gemeenten hun taakstelling gehaald hebben of niet.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	De gemeente realiseert op de wettelijke peildatum 100% of meer van zijn taakstelling en er is geen sprake van achterstanden.	Wij spreken onze waardering uit over het resultaat.
Voldoet gedeeltelijk	De gemeente heeft één maand na de wettelijke peildatum zijn taakstelling gehaald.	Ambtelijk contact over de tekortkomingen, inclusief schriftelijke vastlegging van de afspraken.
Voldoet niet	De gemeente heeft één maand na de wettelijke peildatum zijn taakstelling niet gehaald.	Ambtelijk en eventueel bestuurlijk contact over de tekortkomingen, inclusief schriftelijke vastlegging van de afspraken.

Met het oog op het correct functioneren van het horizontale toezicht zullen wij de colleges van burgemeester en wethouders aansporen om zelf de gemeenteraden te informeren over de realisatiecijfers.

3.4 Monumentenzorg

Een van de wettelijke eisen is dat gemeenten een commissie instellen die adviseert over omgevingsvergunningen voor het aanpassen van een beschermd monument. Van deze commissie mogen burgemeester of wethouders geen lid zijn en enkele leden moeten deskundig zijn op het gebied van monumentenzorg. Wij monitoren of de Brabantse gemeenten een dergelijke commissie hebben ingesteld en ze ook altijd consulteert.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	De gemeente heeft een monumentencommissie conform artikel 15, eerste lid van de Monumentenwet en vraagt altijd advies.	Voor ons geen verdere aanleiding voor monitoring.
Voldoet gedeeltelijk	De gemeente heeft een monumentencommissie conform artikel 15, eerste lid van de Monumentenwet, maar er ontbreken deskundige leden of de gemeente vraagt niet altijd advies.	Wij verzoeken het college om deskundigen in de commissie te benoemen.
Voldoet niet	De gemeente heeft geen monumentencommissie conform artikel 15, eerste lid van de Monumentenwet.	Wij verzoeken het college alsnog een commissie te benoemen.

3.5 Omgevingsrecht

Op grond van de Wabo dienen gemeenten en waterschappen periodiek de volgende documenten vast te stellen:

- *Beleidsplan Handhaving*, gebaseerd op een adequate probleemanalyse, met inzicht in prioriteitenstelling die aansluit op de gestelde doelen, inzicht in de methodiek om de gestelde beleidsdoelen te bereiken, inzicht in de benodigde en beschikbare financiële en personele capaciteit voor het bereiken van de doelen en het uitvoeren van de activiteiten.
- *Jaarlijks uitvoeringsprogramma Handhaving*, met daarin de voorgenomen activiteiten waarbij inzichtelijk rekening wordt gehouden met gestelde doelen en prioriteiten uit het beleidsplan en de verbeterpunten uit het voorgaande evaluatieverslag.
- *Jaarlijks evaluatieverslag*, waarin inzichtelijk rekening wordt gehouden met de uitgevoerde activiteiten uit uitvoeringsprogramma, het bereiken van de gestelde beleidsdoelen en – indien van toepassing – aangevuld met verbeterpunten voor het volgende jaar.

Per 1 juli 2017 is de wijziging van het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Regeling omgevingsrecht (Mor) in werking getreden. Dat betekent een belangrijke wijziging voor alle gemeenten en waterschappen in Brabant. Met dat wijzigingsbesluit is namelijk het toepassingsbereik van de kwaliteitscriteria uitgebreid. Die uitbreiding betreft het zogeheten basistakenpakket, de procescriteria voor uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) en het digitaal uitwisselen van inspectiegegevens via Inspectieweb Milieu. Dit betekent dat vanaf 2018 de beleidsplannen, uitvoeringsprogramma's en evaluatieverslagen betrekking hebben op alle VTH-taken die onder de Wabo vallen.

We hebben de gemeenten en waterschappen eind 2017 al laten weten dat we hier in 2018 ook aandacht aan zullen besteden in het systematisch toezicht.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	Alle drie de wettelijk verplichte documenten voldoen aan de eisen en zijn tijdig vastgesteld.	Voor ons geen verdere aanleiding voor monitoring.
Voldoet gedeeltelijk	Een of meer van de wettelijk verplichte documenten zijn niet later dan één maand te laat vastgesteld en voldoen grotendeels aan de eisen.	Ambtelijk contact over de tekortkomingen, inclusief schriftelijke vastlegging van de afspraken met het college.
Voldoet niet	Een of meer van de wettelijk verplichte documenten zijn meer dan één maand te laat vastgesteld of voldoen niet aan de eisen.	Ambtelijk en eventueel bestuurlijk contact over de tekortkomingen, inclusief schriftelijke vastlegging van de afspraken met het college.

Naast dit kwalitatief oordeel, zullen wij ook bijhouden of de lokale overheden de beleidsplannen, uitvoeringsprogramma's en jaarverslagen conform de wettelijke voorschriften tijdig aan de raad of het algemeen bestuur hebben gestuurd.

3.6 Ruimtelijke ordening

Op grond van de Wet Ruimtelijke ordening (Wro) en de Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant dienen de colleges van burgemeesters en wethouders Gedeputeerde Staten te informeren over:

1. de mate waarin de gemeente beschikt over gebiedsdekkende structuurvisies;
2. de mate waarin de gemeente beschikt over gebiedsdekkende bestemmingsplannen;
3. de mate waarin de gemeente beschikt over actuele bestemmingsplannen

De afgelopen jaren gebeurde dit doordat gemeenten onze "RO-monitor" invulden.

Deze monitor zullen we in 2018 niet herhalen. In plaats daarvan zullen we met de gemeenten relatiegesprekken voeren, om de actuele stand van zaken vast te stellen. Gemeenten waarmee we op 1 september 2018 nog geen gesprek gevoerd hebben, zullen we actief benaderen om de gevraagde informatie alsnog bij ons aan te leveren.

Hierbij zullen we rekening houden met de verwachte wijzigingen van de Wro, waardoor de actualisatieplicht wellicht komt te vervallen.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet	De gemeente heeft: 1. voor het hele grondgebied een of meer structuurvisies vastgesteld; 2. voor het hele grondgebied een of meer bestemmingsplannen en/of beheersverordeningen vastgesteld; 3. alle bestemmingsplannen / beheersverordeningen zijn actueel, dat wil zeggen minder dan tien jaar oud.	Voor ons geen verdere aanleiding voor monitoring. Wij spreken onze waardering uit over het resultaat.
Voldoet gedeeltelijk	De gemeente voldoet aan slechts een of twee van de eisen	We verzoeken het college schriftelijk om de tekortkoming te herstellen.

	Criteria	Toezichtintensiteit
Voldoet niet	De gemeente voldoet aan geen van de drie eisen of voldoet aan slechts een of twee van de eisen en voor een substantieel deel (meer dan 40%) van het grondgebied zijn geen actuele bestemmingsplannen, beheersverordeningen of visies vastgesteld.	We verzoeken het college schriftelijk om de tekortkomingen te herstellen en zullen de gemeente ook ambtelijk en eventueel bestuurlijk benaderen.

4. Toezichtthema's

Binnen het interbestuurlijk toezicht passen we het risicogestuurd werken toe om periodiek vast te stellen op welke thema's we naast het systematisch toezicht extra focus willen leggen.

In oktober 2017 hebben we zowel binnen de provinciale organisatie als bij de ambtelijke vertegenwoordigers van gemeenten en waterschappen en het bestuur van de Vereniging van Brabantse Gemeenten mogelijke thema's voor 2018 opgehaald. Dit leidde tot een groslijst van ongeveer dertig onderwerpen. Daaruit hebben we zeven thema's voor komend jaar gekozen. Twee van die thema's vloeien nog voort uit het Uitvoeringsprogramma Interbestuurlijk Toezicht 2017: "Archivering bij ketensamenwerking" en "Externe veiligheid langs het spoor." De nieuwe thema's zijn gebaseerd op ontwikkelingen in de maatschappij, constatering in de toezichtpraktijk, publicaties in de media en de eerder uitgevoerde evaluatie.

Naast deze zeven thema's zullen we in 2018 ook onderzoeken of en hoe het interbestuurlijk toezicht kan bijdragen aan de [Brabantse Aanpak Leegstand](#).

Thema	Gebied	Strategie
Archivering bij ketensamenwerking	Archiefteezicht	Themaonderzoek
Externe veiligheid langs het spoor	Omgevingsrecht	Reality checks
Volledigheid gemeentelijke dossiers	Archiefteezicht	Reality checks
Analyse financiële gegevens Sociaal Domein	Financieel toezicht	Themaonderzoek
Voorlichting over IBT aan nieuwe gemeenteraden	IBT Algemeen	Voorlichting
Vorbereiding invoering Wet	IBT Algemeen	Doorontwikkeling
Hercontroles	Omgevingsrecht	Reality checks

In lijn met de toezichtstrategieën uit het Beleidskader, vallen deze thema's onder de preventiestrategie (voorlichtend) of onder de toezichtstrategie (reality check, thema-onderzoek).

Vervolgens hebben we voor ieder thema beschreven welke maatregelen we kunnen nemen om de beschreven risico's te beheersen.

4.1 Archivering bij ketensamenwerking

Doel	Inzicht in de risico's die overheden lopen op het gebied van archivering bij ketensamenwerking.
Toelichting	Lokale overheden voeren steeds meer taken uit in samenwerking met andere organisaties (overheden en niet-overheden). Daarbij maken ze heel veel gebruik van elkaars informatie (archieven), zonder dat helder is wie verantwoordelijk is voor het beheer, de vernietiging en de overbrenging van de informatie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gevolgen van de drie decentralisaties in het sociaal domein, waarbij heel veel (medische) informatie over mensen wordt uitgewisseld.
Risico	Onduidelijkheid over eigenaarschap van de informatie kan ertoe leiden dat informatie kwijt raakt, ten onrechte openbaar wordt, ten onrechte vernietigd wordt of juist niet vernietigd wordt, terwijl dat wettelijk wel noodzakelijk is.
Maatregel	In 2017 hebben we samen met de Erfgoedinspectie en het Stadsarchief Rotterdam het onderzoek naar de verlening van omgevingsvergunningen afgerond. We zijn ook gestart met onderzoeken naar de archivering bij de RIEC's en de Jeugdzorg. In 2018 zullen we deze onderzoeken afronden met deelrapporten. Tenslotte zullen we rond de zomer een overkoepelend rapport opstellen met conclusies en aanbevelingen voor alle overheidslagen.

4.2 Externe veiligheid langs het spoor

Doel	Zicht krijgen op taakuitvoering door gemeenten en de gevolgen daarvan voor externe veiligheid voor Brabantse burgers
Toelichting	Het vervoer van gevaarlijke stoffen gaat ook veel over het Brabantse spoor en kan risico's opleveren voor mens en milieu. Door verbouwingswerkzaamheden aan het spoor in Duitsland tussen 2015 en 2022 rijden er tijdelijk meer goederentreinen over de Brabandrout. De provincie vindt het belangrijk de gevaren zoveel mogelijk te beperken. Gemeenten spelen daarbij een belangrijke rol via de bestemmingsplannen die de gemeenteraden vaststellen. Daarin staan veiligheidsmaatregelen die er in de praktijk moeten zijn en blijven.
Risico	Als gemeenten de voorgeschreven maatregelen niet treffen of geen toezicht houden op het realiseren en in stand houden van die maatregelen bestaan naast financiële risico's ook risico's op aantasting van veiligheid, leefbaarheid en milieu.
Maatregel	Eind 2017 hebben we bij elf (dichtbevolkte) gemeenten langs het spoor bekeken of de gemeente in twee bestemmingsplannen adequate veiligheidsmaatregelen heeft beschreven. Daarna beoordeelden we in de praktijk bij een aantal spoorzones of de maatregelen ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn. In het eerste kwartaal van 2018 zullen we het eindrapport van dit onderzoek opleveren.

4.3 Volledigheid gemeentelijke dossiers

Doel	Vaststellen in hoeverre gemeentelijke dossiers alle relevante documenten bevatten
Toelichting	Volledigheid van dossiers is voor overheden cruciaal bij het nemen van en het verantwoorden van genomen beslissingen. De laatste jaren wordt bij de lokale overheden digitale informatie in verschillende applicaties opgeslagen, bijvoorbeeld vergunningverleningssystemen, Sharepoint-omgevingen, documentmanagementsystemen en e-mailapplicaties. Hierdoor wordt een volledig dossier waarin alle relevante informatie bij elkaar zit steeds minder vanzelfsprekend.
Risico	Organisaties kunnen genomen beslissingen niet of niet goed onderbouwen, omdat niet alle relevante informatie beschikbaar is.
Maatregel	Reality check, waarbij we in samenwerking met de Brabantse gemeentearchivarissen bij een beperkt aantal gemeenten de volledigheid van de (digitale) dossiers onderzoeken. Bijzonder aandachtspunt is de versnippering van informatie over verschillende gemeentelijke informatiesystemen.

4.4 Analyse financiële gegevens sociaal domein

Doel	Inschatten in hoeverre de ramingen voor het sociaal domein in de gemeentelijke begrotingen reëel zijn.
Toelichting	Het sociaal domein is in 2015 overgeheveld naar de gemeenten. Het gaat hierbij om grote bedragen, waarvan zeker in het eerste jaar de omvang op voorhand lastig in te schatten was. Er komen nu steeds meer financiële ervaringsgegevens zoals de jaarrekening 2016 en de verwachte resultaten voor 2017.
Risico	Als de gemeente de uitgaven voor het sociaal domein niet reëel raamt in de begroting, dan kan dit leiden tot grote tekorten in de gemeentelijke financiën.
Maatregel	Bij het onderzoek van de begroting 2018 toetsen wij, uitvoerder en diepgaander dan in voorgaande begrotingsjaren, in hoeverre de ramingen voor het sociaal domein in de (meerjaren)begroting reëel zijn en dus welke risico's de gemeente loopt. In onze begrotingsscan zijn hiervoor 5 aanvullende vragen opgenomen. Daarover zullen we halverwege 2018 rapporteren.

4.5 Voorlichting IBT nieuwe gemeenteraden

Doel	(Nieuwe) raadsleden informeren over het interbestuurlijk toezicht en hun rol daar in
Toelichting	In de Wet Revitalisering generiek toezicht is een belangrijke rol weggelegd voor de gemeenteraad en haar controlerende taak. Op 19 maart 2018 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. Daarna zullen een grote hoeveelheid raadsleden terugtreden en vervangen worden door nieuwe leden. Het ligt voor de hand dat deze nieuwe raadsleden niet bekend zijn met de Wet Revitalisering generiek toezicht en het interbestuurlijk toezicht.
Risico	Als gemeenteraadsleden hun controlerende taak niet of niet afdoende uitvoeren, dan kan het provinciaal toezicht minder "op afstand" geplaatst worden.
Maatregel	Begin 2018 zorgen we dat alle raadsgriffiers de beschikking hebben over een informatiepakket waarin het interbestuurlijk toezicht en de rol van de gemeenteraad daarin uitgelegd wordt. Deze informatie kunnen de griffiers gebruiken in het introductieprogramma voor de (nieuwe) raadsleden.

4.6 Voorbereiding invoering Wet Digitale Overheid

Doel	Inrichting toezichtarrangement Wet Digitale Overheid
Toelichting	De Wet Digitale Overheid (voorheen Wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)) biedt de grondslag voor het verplicht stellen van standaarden die overheden moeten gebruiken in het elektronisch verkeer met andere overheden, met burgers en met bedrijven. Een van de gevolgen van de wet is dat burgers elektronische identificatiemiddelen (eID) krijgen met een hogere mate van betrouwbaarheid. Hierdoor krijgen publieke dienstverleners meer zekerheid over iemands identiteit. De wet regelt ook dat publieke dienstverleners verplicht zijn om identificatiemiddelen van het betrouwbaarheidsniveau 'substantieel' of 'hoog' te gebruiken om toegang te geven tot hun online diensten als dit noodzakelijk is. Inwerkingtreding van het wetsvoorstel is gepland op 1 januari 2019. In de wet is opgenomen dat de provincie er op moet toezien dat de gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen voldoen aan verschillende onderdelen van de wet.
Risico	Onduidelijkheid over de manier waarop de provincie het toezicht op de Wet Digitale Overheden gaat inrichten op het moment dat de wet in werking treedt.
Maatregel	In 2018 zullen we samen met de andere provincies en in overleg met de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen onderzoeken wat hierbij de risico's zijn en het toezichtarrangement voor de Wet Digitale Overheid nader uitwerken.

4.7 Hercontroles eerdere onderzoeken

Doel	Vaststellen of de gemeenten naar aanleiding van eerdere onderzoeken verbeteringen hebben doorgevoerd
Toelichting	In de voorgaande jaren hebben we onderzoeken gedaan naar de asbesttaken van gemeenten, de brandveiligheid in zorginstellingen, de externe veiligheid in bestemmingsplannen en het toezicht op de emissies bij veehouderijen. Voor de individuele gemeenten die onderzocht zijn, zijn daarbij specifieke tekortkomingen geconstateerd, die de gemeenten moeten herstellen. Daarnaast hebben we van ieder onderzoek een algemeen rapport gemaakt en dit onder alle Brabantse gemeenten verspreid.
Risico	Als gemeenten geconstateerde tekortkomingen niet herstellen kan dat grote gevolgen hebben voor de veiligheid en gezondheid van mensen en dieren.
Maatregel	Verifiëren of gemeenten de geconstateerde tekortkomingen verholpen hebben en onderzoeken wat gemeenten die we niet onderzocht hebben, gedaan hebben met de aanbevelingen uit de algemene rapporten.

5. Signalen en klachten

Onderdeel van onze wettelijke rol als interbestuurlijk toezichthouder is het behandelen van klachten en signalen over de uitvoering van de wettelijke medebewindstaken door de lokale overheden.

5.1 Werkwijze bij klachten en signalen

Gaat de klacht over de taakuitvoering van een van de zes toezichtgebieden door een lokale overheid?

Nee

Geen rol voor IBT.
Mogelijk wel doorverwijzen naar een ander loket binnen of buiten de provincie.

Ja

Heeft de klager zelf al voldoende actie ondernomen om de klacht op te lossen?

Nee

We helpen de klager met tips en suggesties.

Ja

Is er sprake van lopende juridische procedures?

Nee

We nemen de klacht in behandeling.*

Ja

We delen de klager mee dat IBT in afwachting van de juridische afhandeling geen rol speelt.

Bij de behandeling van een klacht kijken we wie binnen de provincie ook daarmee te maken kan hebben. We informeren die collega's dan.
Verder doen we aan hoor en wederhoor. Dat wil zeggen dat we contact opnemen met klager voor verduidelijking en met gemeente of waterschap om hun versie van het verhaal te vernemen. In alle gevallen krijgt de klager een verslag van onze inspanningen.

** Voor het toezichtgebied Omgevingsrecht geldt dat we prioriteit leggen bij klachten die gaan over gevaar voor veiligheid of volksgezondheid of gevaar voor onomkeerbare schade.*

Figuur 1: Stroomschema afhandeling klachten en meldingen

6. Communicatie

Afgelopen jaar hebben we verschillende keren het interbestuurlijk toezicht besproken met de verschillende kringen van gemeentesecretarissen en raadsgriffiers. Daarnaast hebben we periodiek overlegd met een afvaardiging van het bestuur van de VBG. Komend jaar zullen we in ieder geval de overleggen met de gemeentesecretarissen en de VBG voortzetten, om op die manier het interbestuurlijk toezicht onder de aandacht te houden.

Belangrijk uitgangspunt bij ons toezicht, is dat alle lokale overheden weten welke informatie wij van hen verwachten, welke activiteiten en informatie zij van ons kunnen verwachten, hoe wij tot onze oordelen komen en op welke manier wij de resultaten van ons toezicht naar hen en de buitenwereld communiceren. Naar aanleiding van de ervaringen uit 2017 realiseren wij ons dat het cruciaal is dat we proces en communicatie correct uitvoeren. Daartoe zullen we bij de uitvoering van ieder project extra controleren of alle afgesproken processtappen correct uitgevoerd zijn. We zullen vanaf nu ook altijd eerst gemeenten informeren over het verschijnen van (eind)rapporten van onze hand en deze daarna pas openbaar maken. Hierdoor kunnen de gemeenten zich beter voorbereiden op de vragen die mogelijk op hen af komen.

Net als in 2017 zullen we aan het eind van 2018 de uitkomsten van het systematisch toezicht publiceren in de vorm van provinciale kleurenkaartjes per toezichtgebied en dashboards per gemeente. Uiteraard brengen we de individuele gemeenten, nadat we hoor en wederhoor hebben toegepast, van tevoren op de hoogte van onze bevindingen.

